

CAP-uudistuksen tilannekatsaus

Juha Palonen, Sanna Koivumäki/Anna Schulman

MMM

CAP27-uudistus: valmisteluvaiheet (1)

- Komissio järjesti julkisen kuulemisen keväällä 2017
- Komission tiedonanto uudistuksesta 29.11.2017
- Komissio: EU:n monivuotinen rahoituskehyseshdotus vuosille 2021–2027 (MFF) 2.5.2018
- Komissio: CAP-lainsäädäntöehdotukset 1.6.2018
 - CAP-strategiasuunnitelma-asetus
 - Horisontaaliasetus
 - Markkinajärjestelyasetuksen muutos
- Nyt: Neuvoston työryhmät läpikäyvät asetusehdotuksia ja asioita viedään MEKiin ja ministerineuvostoon, Euroopan Parlamentti muodostaa kantoja
- Rahoituskehyspäätös (huippukokous)
- Perusasetusten hyväksyntä (neuvosto ja EP)
- Alemmanasteisten EU-säädösten valmistelu

CAP27-uudistus: valmisteluvaiheet (2)

- Kansallisten linjausten valmistelu
- CAP-suunnitelman valmistelu ja kansallinen hyväksyminen
- CAP-suunnitelman hyväksyttäminen komissiossa
- Kansallinen säädösvalmistelu (määrä ja merkitys kasvaa, koska asioita ei kuvata enää entisellä tarkkuudella EU-asetuksissa)
- Toimeenpano (prosessit, tietojärjestelmät, ohjeet, ym.)
- Uudistetut CAP-välineet käyttöön 2022/2023?

Valmistelutilanne neuvostossa

- Asetuksia muokattu Itävallan, Romanian ja Suomen kaudella.
- FI edistymisraportti joulukuun maatalousneuvostossa
 - Strategia-asetus (muutoksia mm. non-IACS-tukien seurantaan, rahoituksen joustavuuteen, indikaattoreihin, yleistä selkeytystä)
 - Horisontaaliasetus saatiin niin pitkälle valmiiksi kuin tässä vaiheessa oli mahdollista (muutoksia mm. ehdollisuuden valvontaan ja seuraamuksiin, IACS-sääntöihin, ym.)
- Kroatia jatkaa työtä
 - Strategia-asetuksen viimeistely (mm. yksi ympäristöprosentti, uuden toimeenpanomallin yksityiskohtat, indikaattorit, pienten tilojen vapautus ehdollisuudesta, ym. yksityiskohtia)
 - Siirtymäkauden asetus
- Neuvoston lopulliset linjaukset vasta MFF-ratkaisun jälkeen.

Valmistelutilanne Euroopan Parlamentissa

- Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan (AGRI) mietinnöt kaikista asetuksista saatiin huhtikuussa 2019.
- Ympäristö, kansanterveys ja elintarvikkeiden turvallisuus –valiokunnan (ENVI) lausunnosta äänestettiin helmikuussa 2019. ENVI-valiokunnalla on jaettu toimivalta tietyistä ympäristöä ja ilmastoa koskevista artikloista.
- Uusi EP aloitti työnsä 1.7.2019. Syyskuussa AGRI-valiokunta otti vanhan EP:n mietinnön jatkotyön pohjaksi. Mietintöihin on odotettavissa muutoksia ja täydennyksiä uuden EP:n näkemysten mukaisesti.
- Täysistuntokäsittely on aikaisintaan kevään 2020 aikana.

Kansallisen valmistelun aikataulu*

- Toimenpiteiden suunnittelu, rahoituksen alustava jakautuminen, keskustelut komission kanssa (1-6/2020)
- Kansallisen lainsäädännön valmistelu
- CAP-suunnitelman luonnos lausunolle (6-7/2020)
- Neuvottelut komission kanssa osin käynnissä koko ajan ja alkavat todenteolla kun luonnos CAP-suunnitelmaksi on kasassa (7/2020)
- CAP-suunnitelman kansallinen käsittely (valtioneuvosto 1/2021) ja lähetys komissiolle (4/2021)
- Lakiesitykset lausuntokierrokselle (6/2021)
- Lakiesitykset eduskuntaan (9/2021)
- CAP-suunnitelma hyväksytty komissiossa (12/2021)
- Lait voimaan (1.1.2022)

** Tämänhetkinen suunnitelma oletetulla yhden vuoden siirtymäajalla.*

Siirtymäkausi

- Kaksi asetusta:
 - Jo hyväksytyt ensimmäinen asetus käsittelee varojen siirtoa I ja II pilareiden välillä sekä rahoituskuria.
 - Toinen ehdotus käsittelee varsinaista siirtymäkauden sisältöä. Asetusta käsitellään parhaillaan neuvostossa ja Euroopan parlamentissa. EP:n maatalousvaliokunta (Katainen) on valmistellut ehdotuksesta mietintöluonnoksen 28.1.2020.
- Komissio on ehdottanut siirtymäkautta vuodeksi 2021, mutta siirtymäkauden lopullinen pituus riippuu meneillään olevista rahoituskehysneuvotteluista (MFF).
- Kuten edellisessä rahoituskausien vaihdoksessa, komissio ehdottaa siirtymäkaudella jatkettavaksi nykyisen CAP-kauden toimenpiteitä ja jos nykyiset varat on lopussa, rahoitus tulisi uudesta rahoituskehyksestä.

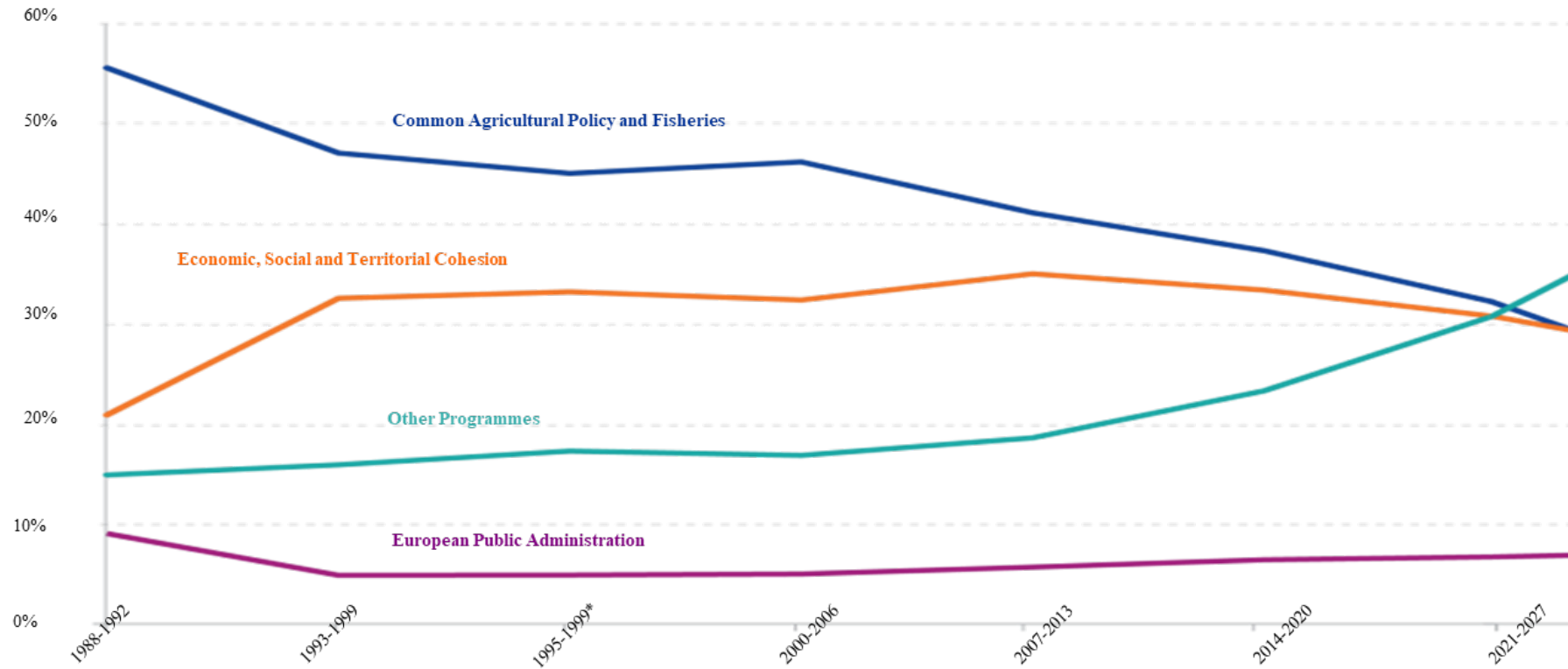

Monivuotinen rahoituskehys (MFF)

- Tuleva kehyskausi 7 vuotta 2021–2027.
- Brexit tiukentaa EU:n budjettitilannetta, UK ollut iso nettomaksaja.
- Lisäpanostuksia sisämarkkinoiden kehittämiseen, innovaatioihin, turvallisuuteen, puolustukseen, maahanmuuttoasioihin ja Erasmus-ohjelmaan.
- Vähennyksiä esitetään erityisesti koheesiopolitiikkaan sekä maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen.
- Joulukuun 2019 Eurooppa-neuvostossa puheenjohtajavaltio Suomi esitteli luvut sisältävän neuvottelupakettiasiakirjan, minkä jälkeen Eurooppa-neuvosto keskusteli uuden monivuotisen rahoituskehyn pääpiirteistä.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa puheenjohtajaansa viemään neuvotteluja eteenpäin, jotta asiasta päästäisiin lopulliseen sopimukseen.

CAPin osuus rahoituksesta

*Adjusted for 1995 enlargement

CAP-tuen leikkaukset Suomelle komission esityksen mukaan

EU-rahoitus, milj. € (nimellisin hinnoin)

	2014-2020	2021-2027	muutos	
Suorat tuet	3 663	3 578	-85	-2,3 %
Maaseudun kehittäminen	2 380	2 044	-336	-14,1 %
Yhteensä	6 043	5 622	-421	-7,0 %

CAP–uudistuksen sisältö

- CAP:lle uusi arkkitehtuuri:
 - EU-tasolla päätettäisiin vain isot EU-tason tavoitteet ja yhteinen viitekehys politiikalle sekä tietyt EU-minimivaatimukset.
 - Jäsenmaalle enemmän valtaa päättää sen alueella sovellettavan tukikokonaisuuden sisällöstä, valvonnasta ja seurannasta.
 - Jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma (kattaa molempien pilareiden toimenpiteet), jonka jäsenmaa itse laatii ja komissio hyväksyy. Suunnitelma sisältää maakohtaiset tavoitteet ja saavutettavat tulokset sekä toimenpiteet tuloksiin pääsemiseksi.
 - Komissio seuraa jäsenmaiden tavoitteiden ja tulosten saavuttamista mm. indikaattoreiden avulla, jäsenmaat taas seuraavat viljelijöitään. Nykyistä vähemmän komission tarkastuksia tilatasolla.
- Toimeenpanossa fokus sääntöjen seurannasta tulosten saavuttamiseen.

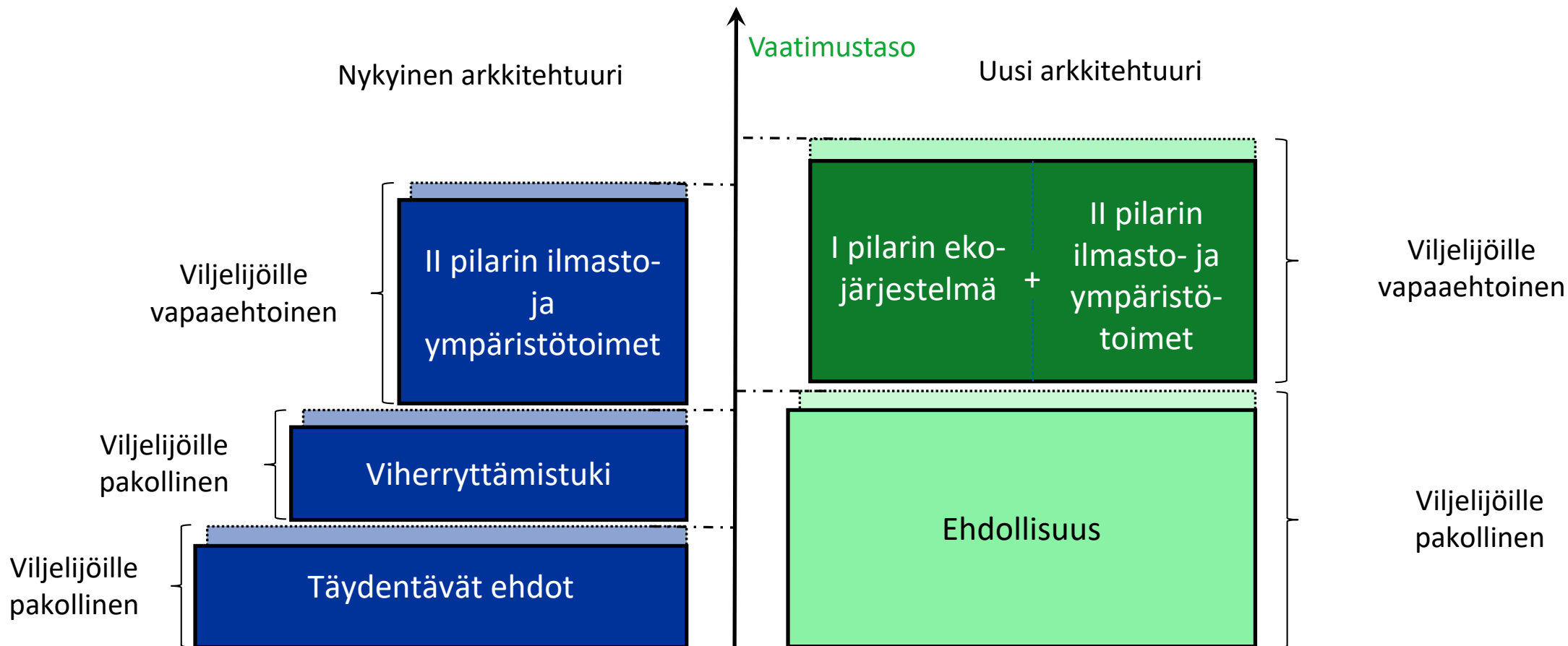
CAP-toimenpiteet*

- Nykyisiä CAP:n toimenpiteitä voisi uudessa mallissa jatkaa. Esim:
 - Tuotantosidonnaiset tuet
 - Perustulotuki
 - Nuorten viljelijöiden lisätuki
 - Ympäristö- ja ilmastokorvaukset
 - Eläinten hyvinvointikorvaukset
 - Luonnonhaittakorvaukset
 - Luomukorvaukset
 - Investoinnit
 - Nuorten viljelijöiden aloitustuet ja yritystoiminnan käynnistäminen
 - Osaamisen kehittäminen (neuvonta, koulutus, yhteistyö)
- Pakollinen tukikatto (alkaen 60 000 eurosta suoria tukia, maksimi 100 000 euroa) ja pakollinen uudelleenjakotuki isoilta pienille tiloille.

Uusi vihreä arkkitehtuuri

Neuvontapalvelut ↔ Osaamisen siirto ↔ Innovaatiot ↔ Yhteistyö

Ympäristö- ja ilmastotoimien toteutus

- Ympäristö- ja ilmastotoimien toteutuksen tulee **perustua CAP-suunnitelmassa tunnistettuihin tarpeisiin**. EU:n ja kansalliset ympäristö- ja ilmastotavoitteet, säädökset sekä toimintaohjelmat on otettava huomioon.
- Toimille asetetaan tavoitteet, joita seurataan vuosittain.
- **Jäsenmaan on CAP-suunnitelmassaan osoitettava, että ympäristö- ja ilmastotavoitteiden täyttäminen on nykyistä rahoituskautta korkeammalla tasolla**. Kuitenkin samanaikaisesti komissio ehdottaa rahoituksen merkittävää alentamista.

Suomen ehdotus

- **EU-tasolla asetettaisiin I ja II pilarin EU-varoja koskeva yksi prosenttiosuus, joka kunkin jäsenmaan olisi vähintään käytettävä ilmasto- ja ympäristötoimiin.**
- Tämä ehdotus korvaisi komission ehdottaman 30 %:n vähimmäisosuuden II pilarista ilmasto- ja ympäristötoimiin.
- Prosentin suuruudesta tehtäisiin ehdotus monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) suuruuden selvittyä.
- Jäsenvaltiot voisivat itse valita I tai II pilarista tai molemmista omien tarpeidensa mukaisia tukitoimia em. prosenttiosuuden saavuttamiseksi. Tässä mallissa ekojärjestelmän ei tarvitsi olla jäsenmaille pakollinen.

Ehdollisuus

- Korvaa viherryttämisen ja täydentävät ehdot (tiukempi).
- EU:n kokonaan rahoittamien suorien tukien ja osarahoittamien maaseudun kehittämisen viljelijäkorvausten ehtona.
- Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC), jotka jäsenvaltio määrittelee strategiasuunnitelma-asetuksessa säädetyin perusteella
- Lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR), ympäristöä, kansanterveyttä, kasvien terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia unionin lainsäädännön vaatimuksia.

Ehdollisuus: GAEC (1/2)

- Tämänhetkisen asetusehdotuksen mukaan ehdollisuus käsittäisi seuraavat ympäristö- ja ilmastovaatimukset (uudet vaatimukset Suomessa merkitty vihreällä, lisäksi muidenkin GAEC:ien kansallisiin vaatimuksiin saattaa tulla muutoksia):
 - GAEC 1: Pysyvän nurmen säilyttäminen
 - GAEC 2: Kosteikkojen ja turvemaiden vähimmäissuojelu viimeistään v. 2024 alkaen
 - GAEC 3: Sängen polttoa koskeva kieltö, lukuun ottamatta polttamista kasvien terveyden vuoksi
 - GAEC 4: Suojakaistojen perustaminen vesistöjen varrelle
 - GAEC 6: Maanmuokkauksen hallinta tai muu tarkoituksenmukainen viljelytekniikka maaperän köyhtymisvaaran pienentämiseksi kaltevuus huomioon ottaen

Ehdollisuus: GAEC (2/2)

- GAEC 7: Vähimmäismaanpeite ajanjaksoina ja aloilla, jotka ovat herkimpiä
- GAEC 8: Viljelykierto tai muut käytännöt, joilla pyritään maaperän potentiaalin säilyttämiseen, kuten viljelyn monipuolistaminen
- GAEC 9: Vähimmäisosuus peltoalasta ja pysyvien kasvien alasta tuottamattomia piirteitä ja/tai kerääjäkasveja ja/tai typensitojakasveja ilman kasvinsuojeluaineiden käyttöä
- GAEC 9: Maisemapiirteiden säilyttäminen
- GAEC 9: Pensasaitojen ja puiden leikkauskielto lintujen pesimäaikana
- GAEC 9: Jäsenmaille vapaaehtoinen: toimenpiteet haitallisten vieraskasvilajien torjumiseksi
- GAEC 10: Kielto ottaa pysyviä nurmia muuhun käyttötarkoitukseen tai kyntää niitä ympäristöllisesti herkillä Natura 2000 -alueilla
- Jäsenmaa voi asettaa myös muita GAEC:ja, joiden tulee liittyä ehdollisuuden päätavoitteisiin

Ympäristökorvaus ja luomu

- Tavoitteina nostaa ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin liittyvien toimien tasoa ja yksinkertaistaa tukikokonaisuutta.
- Ehdollisuuden ja ekojärjestelmän toimeenpano ratkaisevat, mitä toimia ympäristökorvaukseen voidaan suunnitella, ei voi olla samoja ehtoja.
- Sitoumuksessa olisi tilakohtainen toimi (pieni) ja lohko kohtaisia toimia.
- Lisäksi ympäristösopimuksia.
- Luomu on jatkossakin II-pilarissa.

I pilarin ekojärjestelmä

- Uusi suorien tukien ilmasto- ja ympäristöjärjestelmä = ns. ekojärjestelmä
- Jäsenvaltioille pakollinen, viljelijöille vapaaehtoinen
- Jäsenvaltio laatii luettelon ekojärjestelmään sisältyvistä ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisista maatalouskäytännöistä
- Tuki voitaisiin myöntää sitoumuksista, jotka menevät pidemmälle kuin
 - ehdollisuuden vaatimukset
 - lannoitteiden ja kasvisuojeluaineiden käyttöä sekä eläinten hyvinvointia koskevat vähimmäisvaatimukset
 - muut kansallisessa ja unionin lainsäädännössä vahvistetut pakolliset vaatimukset
 - menevät pidemmälle kuin maatalousmaan säilyttämistä koskevat vaatimukset
 - sekä eroavat II pilarin ympäristö- ja ilmastositoumuksista

CAP ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelma

- EU:n komissio antoi tiedonannon vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) 11.12.2019 (COM(2019) 640 final).
 - Osana ohjelmaa komissio julkaisee Pelloilta pöytään –strategian ja EU:n päivitetyn biodiversiteettistrategian 25.3.2020.
- Tiedonannon mukaan komissio tulee varmistamaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että CAP-strategiasuunnitelmat heijastelevat täysimääräisesti vihreän kehityksen ohjelman ja keväällä 2020 annettavan Pelloilta pöytään -strategian kunnianhimoa.

Suorat tuet

- Tukikattojen tilanne (MFF asia)
- Perustulotuessa voidaan luopua tukioikeuksista.
- Tuotantoon sidotut tuet voisivat jatkua ennallaan, jos kansallisesti niin päätetään.
- Nuorten ha-tuki voinee jatkua ennallaan (ikäraja, maksimihehtaarimäärä).
Mahdollisuus kohdentaa enemmän rahaa kuin nykyisin. Mahdollisuus maksaa tukea niille, jotka ovat vielä oikeutettuja nykyiseen nuorten tukeen
- Uudelleenjakotuki. Ehdotettu vapaaehtoiseksi.
- Ekojärjestelmä. Pakollinen. Ehdotettu että voisi maksaa myös eläinperusteisesti.

Tukivalvonta

- Pinta-alamonitorointia käytetään valvontaan niiden tukiehtojen osalta, jotka ovat monitoroitavissa. Kohdistuu kaikkiin tiloihin.
- EU-asetukset antavat aiempaa enemmän kansallista liikkumavaraa
- Tavoitteena nykyistä pienempi paikalla tehtävien tarkastusten määrä.
- Eläinpalkkioiden seuraamusten kohtuullistaminen.
- Huomautuksen laajempi mahdollistaminen (esim. korvamerkkipuutteet nykytapaan, rekisterin pienet (1 päivän) ilmoitusvirheet)
- Toistuvuuden, järjestelmällisyyden, vakavuuden, petosluonteen yms. vaikutuksesta ankarampi seuraamus (esim. korotettu seuraamusasteikko).
- Periaatteet CAP-suunnitelmaan, vaikka komissio ei niille muodollista hyväksyntää annakaan.

Ehdollisuuden valvonta

- Komissio säätelee tarkemmin kuin tukivalvontaa.
- Mahdollisuus yksinkertaistettuun valvontajärjestelmään pienille tiloille.
- Vähintään 1 % otos tilavalvontaan.
- Mahdollisuus käyttää pinta-alamonitorointia.
- Seuraamukset 1 % / 3 % / 5 %, tai vakavissa rikkeissä suuremmat.
- Ei seuraamusta jos rikkeestä ei ole haittaa tavoitteen toteutumiselle. Viljelijälle kuitenkin kerrottava korjaustoimista.
- Varhaisvaroitusjärjestelmä poistettu.

Kansallisen tuen ajankohtainen tilanne

Etelä-Suomen kansallinen tuki

- Tällä hetkellä voimassa olevaa päätöstä voidaan soveltaa vain tämän vuoden loppuun asti.
- Suomi on tehnyt työtä tukijärjestelmän jatkamiseksi myös vuoden 2020 jälkeen
 - Tukea on tavoiteltu jatkettavaksi samoille tuotteille / sektoreille.
 - Tuki tärkeä niille tuottajille, jotka tuen kohteena, mutta tuki kuitenkin tällä hetkellä vain noin 1 % vuotuisien viljelijätukien kokonaismäärästä.
 - Tuki olisi myös tulevalla kaudella luonteeltaan todennäköisesti aleneva.
 - Tällä hetkellä on vaikea arvioida, koska varmuus tuen jatkosta saadaan.

Sokerijuurikkaan kansallinen tuki

- Tuki jatkunee myös tulevalla kaudella nykymuotoisena.
- Sokerijuurikkaan kansallisen tuen jatko on EU lainsäädännön kannalta helpommin toteutettavissa kuin Etelä-Suomen kansallinen tuki.

Kansallisen tuen ajankohtainen tilanne

Pohjoinen tuki

- Tällä hetkellä voimassa olevaa päätöstä voidaan soveltaa vuoden 2021 loppuun asti.
- Pohjoisen tuen 5 vuoden välein tehtävä arviointi on tarkoitus käynnistää kevään aikana. Arvioinnin valmistumisen jälkeen aletaan valmistella seuraavan kauden tukijärjestelmää.
- Pohjoinen tuki jatkunee nykyisen kaltaisena myös tulevalla kaudella. Erityisiä muutostarpeita ei ole ilmennyt.

Kansallisista tuista yleensä

- Tulevalla kaudella tavoitellaan kansallisen tuen tukiehdoissa, valvonnoissa ja valvontaseuraamuksissa lähtökohtaisesti samoja sääntöjä kuin EU:n kokonaan ja osittain rahoittamissa tuissa.

Strategia-asetuksen sisältö: maaseudun kehittäminen

- Maaseudun kehittämistoimet vastaavat hyvin Green Dealin tavoitteisiin (mm. ympäristöasiat, torjunta-aineiden käytön vähentäminen, antibioottien käytön vähentäminen/vähäisen käytön ylläpitäminen, osaamisen kehittäminen)
- Kehittämistoimilla tulee jatkossakin olemaan hyvin tärkeä rooli komission erityistavoitteiden saavuttamisessa
- Pääpiirteissään nykyisiä toimia jatketaan ja vahvistetaan, esimerkiksi neuvonnalla ja muulla osaamisen kehittämisellä entistä merkittävämpi rooli
- Sisältö: maaseudun yritysrahoitus (investoinnit ja perustamistuki), yleishyödylliset investoinnit, yhteistyö, koulutus ja tiedonvälitys.
- Leader-toimintatavasta säädetään rahastojen yhteisessä yleisasetuksessa

Elinvoimaisen ja uudistuvan maaseudun kehittämisen tavoitteet

Maaseudun ihmisten kokema hyvinvointi lisääntyy ja elinkeinot vahvistuvat

Maaseutuja on kehitettävä monipuolisesti

Elinkeino-toimintaa on uudistettava

Maaseutu-alueiden saavutettavuutta on parannettava nopeilla ja varmoilla laajakaista-yhteyksillä

Palveluita on monipuolistettava, yhteistyötä ja verkostoitumista on lisättävä. Kyliä on kehitettävä älykkäästi.

Yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä on vahvistettava

Kansallisen valmistelun tilanne: Maaseudun kehittämisen toimenpiteet

- Elintarvikealan investoinnit, uusiutuvan energian investoinnit, muun yritystoiminnan investoinnit
- Yritysten perustamistuki
- Yleishyödylliset investoinnit, kyläverkot, muu infra
- Yhteistyö
- Koulutus ja tiedonvaihto
- Leader-toimintatapa säilyy pääpiirteissään nykyisellään. Tavoitteena kattaa jatkossakin Leaderillä kaikki maaseutualueet.

Kansallisen valmistelun seuraavat askeleet

- ELY-keskusten alueelliset maaseudun kehittämissuunnitelmat 20.11.2020 mennessä MMM:lle
- Leader-ryhmien haun 1. vaihe syksyyn 2020 mennessä, 2. vaiheessa paikallisten kehittämisstrategioiden valmistelu vuonna 2021

**Älykkäät
maaseudut –
kiertue 12.3-
14.5.2020**

TERVETULOAA
SUUNNITTELEMAAN OMAN
ALUEESI TULEVAISUUTTA

ÄLYKKÄÄT MAASEUDUT

Nuorten viljelijöiden aloitustuki

Toimenpiteen tavoitteena on saada alalle uusia maatalousyrittäjiä, joilla on mahdollisuus kannattavan toiminnan harjoittamiseen ja tilojen kehittämiseen.

Nuori viljelijä:

- enintään 40 –vuotias
- pääasiallinen yrittäjäyys
- koulutusvaatimus

Tuen ehdot:

- kannattavuusedellytys
- valintamenettely
- liiketoimintasuunnitelma

- tuen määrä ja muoto?
- pienemmät tilat?

Maatalouden investointituki

Jäsenvaltio voi myöntää investointitukea pääsääntöisesti enintään 75 % muille, kuin erityisesti jäsenvaltion tukikelvottomiksi määrittelemille investoinneille, joita ovat ainakin tukioikeudet, maan hankinta eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta, eläinten ja yksivuotisten kasvien hankinta eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta sekä eräät kasteluinvestoinnit

- Maatalouden kilpailukyky ja kannattavuus
- Uusi teknologia
- Ympäristön tila
- Uusiutuva energia
- Hyvinvointi
- Työllisyys

- Yksinkertaistaminen
- Kannattavuusedellytys
- Valintamenettely

- Kohdennus?
- Korotettu tuki?
- Rajaukset?
- Tukimuodot

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 tavoitteet ja toteuma

	Tavoitteet rahoituskaude lle 2014-2020(2023)	<i>josta Leader-ryhmien osuus</i>	Toteuma 31.12.2018 (päättäneet hankkeet)	<i>josta Leader- ryhmien osuus</i>	Toteuma 31.12.2018 (käynnissä olevat hankkeet*)	<i>josta Leader- ryhmien osuus</i>
Koulutukseen osallistuneet henkilöt	25 000 hlö	<i>5 000 hlö</i>	3 777 hlö	<i>398 hlö</i>	44 614 hlö	<i>855 hlö</i>
Investointitukea saaneet maatilat	7 000 tilaa		4 038 tilaa		1 026 tilaa	
Nuorten viljelijöiden aloitustukea saaneet	2 700 tilaa		495 tilaa		411 tilaa	
Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden jalostukseen, markkinoille saattamisen ja ke hittämiseen investoineet yritykset	550 yritystä	<i>50 yritystä</i>	213 yritystä	<i>35 yritystä</i>	107 yritystä	<i>18 yritystä</i>
Eläinten hyvinvoinnin edistämiseen sitoutune et maatilat	4 500 tilaa		6 032 tilaa			
Neuvontaa saaneet maatilat	43 000 tilaa		16 699 tilaa			
- neuvontakäynnit (ei sis. tavoitteeseen)			n. 45 000 kpl			
Ympäristö- ja ilmastotoimiin sitoutuminen	83 % KMM:sta		90 %			
Luonnonmukaise en tuotantoon sitoutuminen	16 % KMM:sta		13,1 %			
Yritysten perustaminen ja toiminnan kehittämisen	6 000 yritystä	<i>500 yritystä</i>	1 599 yritystä	<i>745 yritystä</i>	921 yritystä	<i>394 yritystä</i>
Luodut työpaikat	5 700 työpaikkaa	<i>1 700 työpaikkaa</i>	1 706 työpaikkaa	<i>617 työpaikkaa</i>	2 675 työpaikkaa	<i>877 työpaikkaa</i>
- lisäksi muut yritys- ja hanketoiminnassa luodut työpaikat (ei sis. tavoitteeseen)			676 työpaikkaa	<i>208 työpaikkaa</i>	345 työpaikkaa	<i>10 työpaikkaa</i>
- lisäksi myötävaikuttaneet työpaikat (ei sis. tavoitteeseen)			n. 45 000 työpaikkaa			
Hankkeet	3 910 hanketta	<i>3 000 hanketta</i>				
- palveluiden ja kylien kehittäminen	3 500 hanketta		1 539 hanketta	<i>1 459 hanketta</i>	720 hanketta	<i>644 hanketta</i>
- laajakaistahankkeet	100 hanketta		28 hanketta		26 hanketta	
- yhteistyötoimet	310 hanketta		179 hanketta	<i>74 hanketta</i>	260 hanketta	<i>45 hanketta</i>
- lisäksi koulutus- ja tiedosvälityshankkeet (ei sis. tavoitteeseen)			111 hanketta	<i>38 hanketta</i>	168 hanketta	<i>31 hanketta</i>

*Maksettu vähintään yksi välimaksu